LIBRARIÆ UNIVERS IAGELL CRACOVI
Inc 1067-
1073
I V
54

Bekennen offenlich mit dysem
vo gotes genaden Römischem
umb alle auflauffe. Czweiung
und verrichtet sein. Jnder ma
un ser yeglichem all unser
ten begriffen sint und geschri
esem wirdet So sulln wir
bekennen mag nach eime gött
d der obgen. herczog
wen der Stete zu dem
mit einander gericht et sein
ner brive. beydersit gehal
an herczog Wenczlaw bey
dygen herren. herr karl
oberhern seine bruder
gen herczogen. also dis
lich mit kuniglichem gew
n Wir wollen ouch sunderl
en unsern herren ons
doch uns dem egen. her
und von unsern mannen
beliben. Mit urkund. Diez bri
hen dem Siben und funf

Iste lib
peten

Iste liber legatus est pro libraria theologorum maioris collegii per venerabilem virum magistrum petrum de [illegible] sacre theologie professorem lectorem ordinarium [illegible]

Incun. 1067–1073

Gersonis opera et aliorum ut in indice

Incun. 1067–

Bibl. Jag.

Gerson de Simonia
Aurea [illegible] Hieronymi [illegible]
Gerson super Magnificat
Liber de [illegible] Regum
Sermo Alberti Magni et Augustini de [illegible]

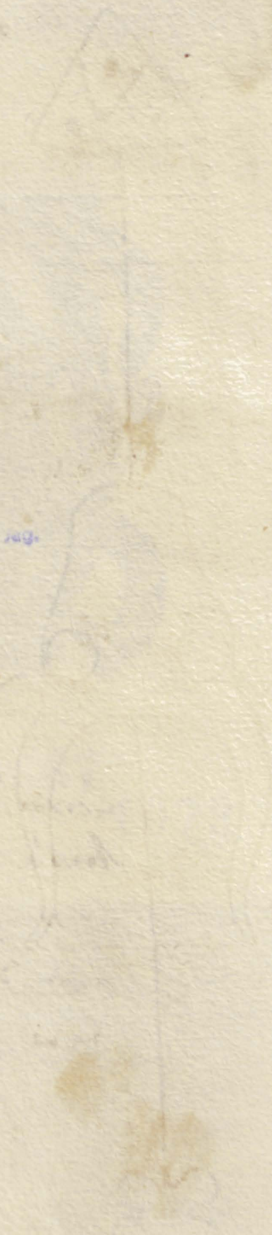

Bibl. reg.

Inkun. 1067
BMC II 467

Incipit Tractatus de Simonia Magistri Joannis Ger
son Concellarij Parisiensis;

Simoniaca labes con ius diuinū/ vel saltem simoniaca
specie suspectū est/ conferenti beneficiū ęcclesiasti-
cum etiā si sit papa exigere vel extorquere a benefi-
ciando promptā pecuniam/ sub titulo primorū fructuū ac
impedire professionem et officiationem suā quousque soluerit illam
pecuniam. Deducemus conclusionē hanc primo ex septem
suppositionibus: secundum inde septē considerationes vel doctrinas
adhibemus;

Supponitur primo quod in beneficio quocūque ęcclesia-
stico presertim canonico: aut habente curā ani-
marum sūt hec duo scilicet beneficiū et officiū. Canonici
officiū est stare continue in horis canonicis latinis cessan-
tibus impedimētis: et intēdere deinde misericordię opibus
secundum qualitatē sui status. ¶ Curati officiū est horas soluere
secundum ęcclesię suę institutionem/ predicare/ confessiones audire/ sa-
cramēta ministrare/ et cū omni diligētia oues suas respi-
cere/ et eas exēplo et verbo continue instruere. ¶ Benefi-
cium autem sicut dici solet (et verum est) datur propter officiū.
vnde ad ius et obligationem officiādi competit ius beneficiū
recipiēdi sicut infra docebitur ex omni iure. Propterea
nō debet obligari quis ad officiādū propter traditionem ordinis
sacri vel alias nisi beneficiū id est ius recipiēdi cū effectu re-
aliter nō nominaliter tantum sustētationem vitę simul
annectat; ¶ Secūda suppositio

Secūdo supponitur quod officiū ęcclesiasticum quandoque su-
mitur pro iure officiandi: quandoque pro obligatione ad
officiandū: quandoque vero pro ipso actu officiandi
Est actus autem huiusmodi officiādi sic describtibilis quod est
exercitium aliquod impēsum ad vtilitatem alterius vel ali-
orum pro assecutione felicitatis ęterne et damnationis
euitatione. vnde per hāc vltimam clausulam differt offi-
cium ęcclesiasticum ab officio temporali vel ciuili: videli-
cet ratione finis primi seu principaliter intēti: quoniam finis primus
officij ciuilis est felicitas seu tranquillitas politica vitę presētis.

Hain. 7709
BIBLIOTHECA VNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

Officiū aūt ecclesiaſticū habet finez altorē videlicet prīci-
paliter ī honore dei / ī pſalmodiꝭ hymnis et cāticis cete-
ris ꝙ annexis ad ſalutem animaꝝ ; ¶ Tercia ſuppō

Tercio ſupponitur ꝙ hec tria ſūt pure ſpiritualia
ſcilicet ius ad officiandū quod datꝛ a ſupeiore vo-
cante vel eligēte · quia nemo ſibi aſſumat honorē
ſm̄ Apoſtolum : ſed qui vocatꝛ a deo tāꝗ Aaron · Simi-
liter obligatio ad officiandum q̄ ↄſurgit ex ↄſenſu ſuſci-
pientis hoc ius vel honorez illū · Similiter actus offici-
andi et realiter cū effectu ꝑcipiēdi fructus : q̄ actus ſpi-
ritualis eſt ratione finis vel obiecti : et vt freq̄nter rati-
one ipſiuſmet obſequiꝭ : ſicut ſūt pſallere / cantare miſ-
ſam / euāgeliū aut epiſtolam vł lectōnes legere / bapti-
ſare / predicare / ordinare / celebrare miſſam : vt puta ab
ſoluere / miniſtrare ī diuinis vel ānexis vt vinū vel aquā
in ampullas et cetera ad altare vel ecclesiam ſternere et
ſic de ſimilibus ¶ Quarta ſuppoſitio

Quarto ſupponitꝛ tanꝗ ſufficiēter et exp̄ſſe deter-
minatum de iure diuino / tanꝗ p Chriſtum ⁊ per
Apoſtolum : ꝙ officium ecclestiaſticū ſit triuarie
ſuptū · ꝓ iure · ꝓ obligatōne · et ꝓ ipſo oꝑe / ſpectātibꝰ
ꝙ ad illud · Unde beneficiū ꝓ ipſo iure ſic poteſt deſcribi
¶ Bñficiū eſt ius recipiēdi ſuſtētatoꝫ vite tēporalis ↄde
centē rōe ſui ſpirituał officiꝭ ¶ Obligatio aūt ad benefi-
ciū p̄ſtandum ↄſurgit ex obligatōne q̄ eſt ad officiādū ·
Unde illi q̄ pure ſpōte miſtrant ſpitualia / nō ſemp ob-
ligātꝛ illis q̄bꝰ fit hec miſtratō : cū habeāt curatos vel p̄
latos ad hoc ipſū eis miſtrandū obligatos : alioqñ du-
plici ↄtritōe vel onere puniūtꝛ · Ceteꝝ actꝰ bñficiꝭ actui
officij vel exercitō correſpōdet : et hoc vtiꝗ de iure diuīo
et īſeparabili ſicut deducit Apoſtolus ex radice multipli-
ci ſumpta Nūc a lege ſcripture · nunc lege nature · Un-
de ſic ait prius · Quis militat ſtipendiꝭ ſuis propriꝭ
vnꝗ ? Quis plātat vineā et de fructibus eius nō edit ?
Quis paſcit gregem et de lacte gregis non manducat ?
Nunquid ſm̄ hominem hec dico An et lex hec non dicit

ſcriptū eſt enim in lege Moyſi: Non alligabis os boui
trituranti. Nūqd de bobꝫ cura eſt deo: an ꝓpter nos hec
dicit: nā ꝓpter nos ſcripta ſūt: quoniaꝫ debet in ſpe qui
arat arare: et q̇ triturat in ſpe fructꝯ ꝑcipiendi. Si nos
vobis ſpiritualia ſeminamꝯ nō magnū eſt ſi nos carna-
lia veſtra metamus / ſi alij poteſtatis veſtre ꝑticipes ſunt
quare nō potius nos: ſꝫ non vſi ſumus poteſtate hac:
ſed omnia ſuſtinemus: ne qđ offendiculuꝫ demꝯ Euan-
gelio Chriſti Neſcitis quoniam qui in ſacrario operan-
tur que de ſacrario ſunt edunt: Et q̇ altario deſeruiunt
cum altario ꝑticipant. Ita et dominus ordinauit iis qui
euangelium ānūciant de euāgelio viuere. Hec Apoſto-
lus immo ꝑ apoſtolū dn̄s et cetera; .v. ſuppō

Quinto ſupponit' ꝙ in his que
ſūt ſimoniaca de iure diuino et nō ſolum / et quia
prohibita lege humana (vt ita loquamur mo-
re iuriſtarum licet impꝓprie multum) papa poteſt omit-
tere ſimoniam: quoniaꝫ diuine legi ſubijcitur ſicut aliꝯ
Quum tranſgreditur illam grauius peccat quanto maior
habetur. Conſtat aūt ꝓhibitum eſſe diuino iure: vt il-
lud quod eſt vere ſpirituale cum ſuis attinentijs nō per
mittat' emi vel vendi ſicut de Iezi et Simone mago ſcri-
ptura ſacra palaꝫ tradit: et ſicut determinat Chriſtꝯ ad
diſcipulos loquēs. Gratis accepiſtis gratis date Ma-
thei. x. In eodē capitulo determīat que dicta ſūt de iu-
re beneficij reſpectu officij: dum ait. dignus eſt oꝑariꝯ
lucro ſuo Et Lucas. x. dignus eſt mercenarius mercede
ſua; ¶ Sexta ſuppoſitio

Sexto ſupponitur ꝙ licet officio Papali ratione
iuris et obligationis et operis ſpiritualis com-
petit beneficiū triuarie et ꝓporcionabiliter acce-
ptum / nihilominus ipſe Papa non poteſt quibuſcum-
qꝫ modis voluerit beneficium illud exigere vel extorque-
re: ſed iuxta legem diuinam quod iuſtum eſt iuſte exeq̄
tur: et ab omni ſpecie mala ſicut iubet Apoſtolus ſemet
abſtineat; ¶ Septima ſuppō

SEptimo ſuppoīt illud iniuſtū eſſe et tale quale
nemo ſibi fieri vellet: ꝙ de bn̄ficio iure debito ipſi
Petro vel Paulo / ipſe dat pecuniā ꝓuiſꝙꝫ bn̄ficō
vtat ne forte vſurariꝰ ſit. ¶ Dic aūt ī caſu concluſionis
cuius veritas ex his ſuppoſitōibꝯ ſimul ꝯbinatis videt
eſſe ſufficiēter oſtenſa cuius deductōis applicatōꝫ ōmit-
timꝰ q̄ v̄tualiter et reſolutiue in hoc ſtat. ꝙ ius ſuſcipi-
endi tēpalia quātumcūꝙꝫ tēpalia videāt / eſt pure
ſpirituale ratōe finis et obiecti. ꝓpterea beneficiū ecclē-
ſiaſticū nō magis poteſt vēdi ꝙꝫ officium cui neceſſario ē
annexū: Quale tamen officium nō eſt vendibile nemo
neſcit;

¶ Prima obiectio

PRimo oppoīt ex radice multiplici ꝙ ſicut ex ā-
tiqua lege decime decimaꝝ debebant ſūmo ſacer-
doti a leuitis Numeri. xviij. Sic nō minꝰ in lege
noua debet hec decimatio vel ſufficiēs recōpēſatō / faci-
enda ꝑ inferiores ipſi Pape niſi alias ſufficiēter eſſet ei
ꝓuiſū. hec aūt recōpēſatio videt eſſe ratōalis ꝙ fructꝰ
p̄mi anni a quolibet bn̄ficiato ꝑſoluāt: qm̄ in hoc Pa-
pa ſeruit ecclēſie: et ita ꝓpter hoc officium in ꝓmouen-
do homines ſibi debet ꝓ ſuſtentatōe decentis ſtatus ſui.
Ad hoc tam ꝑſone ꝙꝫ bn̄ficia poſſunt onerari;

¶ Secunda obiectio

SEcūdo nō minus videtur Papa poſſe recipere vel
petere pecuniam a bn̄ficiato etiam ꝙꝫuis ꝓus ſit ī
poſſeſſione ꝙꝫ Canonici ecclēſie cathedralis: q̄ tn̄
Canoīci de ꝯſuetudine recipiūt tā pecūias numeratas:
ꝙꝫ obligatōꝫ ante poſſeſſionis adeptōꝫ;

· iij · obiectio

TErcō nō minꝰ rōnabiliter īmo rōnabiliꝰ pt̄ Pa-
pa recipe p̄mas annatas bn̄ficiati quā recipiūt
ꝑlati īferiores vł ecclēſie cathedrales vel aliq̄ reli-
giōs: qd̄ tn̄ ita fieri freq̄ntiꝰ inuenit;

· iiij · obiectio

QUarto bn̄ficia multa tradūt ad firmaꝫ ſeu pēſiōꝫ
ānuaꝫ vel in titulo: et recipit qn̄ꝙꝫ pars pēſionis
vel tota penſio / priuſꝙꝫ ſit aliquid de redditibus
acceptum;

¶ Quinta obiectio

Quinto quia nō eſt ꝓbabile q̄ p̄ tot tēpora tole-
raſſet eccleſia in ꝓmouentibꝫ et promotis talem
exactōz pecuniaꝝ ſi fuiſƺ ſimoīaca d̄ iure diuino :
quia non qui faciūt mala ƺ qui ꝯſētiūt facientibꝫ ſecūdū
Apoſtolum digni ſūt morte ; ·vj· obiectō

Sexto videtur ex his ſequi q̄ horribilis res fuiſƺ
hactenus in eccleſia dei / ꝓpter defectū tituli ſeu
iuris in beneficijs : et conſequēter in defectu ad-
miniſtrationis ſacramentorū per apoſtolos ꝓpter defe-
ctum vel ſuppoſitionem eccleſiaſtice poteſtatis in mini-
ſtris ; ·vij· obiectio

Septimo qualiter ꝓuidet' ſic ꝓmotis a Papa vel
altero ꝓmittente vel ſimoniam committente ;

Sequūtur reſpōſiones ad obiecta

Prima reſpōſio

Reſpōdēdo talibꝫ obiectis · ¶ Dicimꝰ p̄mo q̄ in-
ferunt et concludūt aliquas veritates ceteris pa-
ribꝫ : vt q̄ officio Pape debeat' bñficiū ſufficiēs et
ꝯdecēs : et q̄a ab īferioribꝫ ſibi debet' ſbſidiū / p̄t vel potuit
debitis circūſtātijs obſuatis accipi ſup fructibꝫ inferi-
oꝝ bñficioꝝ vbi nō ē alias facta pape ſufficiēs ꝓuiſio :
ſicut p̄ma rō ſatis hoc ꝯcludit tā ex iure diuino q̄ ex na-
turali preſuppoſito diuino ſed q̄ fiat exactō ſeu extorſio
ſicut ꝯcluſio argumēti loquit' rō nō ꝯcludit ;

Ad ſecūdam rōz que vi- ¶ Secūda reſponſio
det' de canonicas cōcludere · r̄ſpōdeo · q̄ lata eſt di-
ferentia qm̄ tales pecunie nō debent exigi a cano-
nicis p̄ beneficijs et officio anteq̄ȝ fructus perceperunt in
p̄mo introitu et p̄mo āno ſed lōge poſt : et p̄ omnibus
oneribꝫ ſupportādis ī q̄bꝫ canonicꝰ fuit p̄ticeps quo ad
emolumenta canonica : ſicut p̄ fabrica ſeu paupibꝫ / p̄
pane / p̄ pueris de thoro / p̄ clietibꝫ / p̄ ornamentis ꝛ ſi-
milibꝫ ſicut et ceteri ꝯfratres faciūt · Non negamus ta-
mē apud aliquos q̄ modꝰ exigēdi nō ſit vſq̄q̄ purꝰ
et decēs et ita nō ſimoniacꝰ · et heu hodie ī mltis locis in-
trātes eccleſias ſiue bñficia ſua duplici pena mulctātur

Nam apud collatores exactōnati sūt et apud ꝯfratres et ſocios denuo exactionantur · et quis nō videat hanc iniq̄tatem : Ideo poteſt dici ad argumentū ꝙ doloſitas vulpis ꝑ lupi rapacitatem nō excuſat · Non enim ſeq̄t ſupeior me male agit ideo ego ab illo excuſari poſſum · non omne enim quod coloratam habꝫ rationē veri veꝝ eſt : alias vicium ſepe virtus eſſet ;

¶ Tercia reſponſio

Tercia ratō demū cōcludit conformiter ad ꝓmā · Deberet ergo eſſe ſimul cōformitas de nō exigēdo fructus ante ꝑceptiōꝫ illoꝝ ſicut nec exigi deberēt ab illis de quibꝫ eſt argumētū · Nec ſequit inferiores ꝓlati aut eccleſie cathedrales ſeu collegiate agūt nō faciēda : ergo Pape hoc liceat · ideo adhuc in recte agentibꝫ nō ſequeret oīmode vt patet etiaꝫ in ſecūda reſpōſione Qz aūt nō recte agūt cathedrales oſtēdūt fructus opeꝝ ſuoꝝ : huiuſmoī enim ſolutiones ī introitu beneficiorū taliū excluſerūt paupes et doctos viros atq̄ timoratos : pauperes qꝛ nō habēt : doctos et timoratos qꝛ ſentiunt piculum ſimonie latere ī talibꝫ : et abſtinēt ſe ab introitu taliū bñficioꝝ · Ideo replēt eccleſie malis ſcurrilibꝫ diuitibꝫ / nō curantibꝫ ſaluteꝫ anime ſꝫ ſolū vt ditent et in honore habeāt · ſed quis fructus eoꝝ : niſi oīs diſcipline ſcholaſtice deiectio : et eccleſiaꝝ depauperatio : et vt multa paucis ꝑſtrīgam omīs honeſtatis et puritatis abolitio · Quis hoc nō videt nūquid cecus eſt cecitate malicie :

¶ Quarta ſolutio

Deinde poſſum⁹ de quarta ratōe ſicut de ſecūda dicere et ſimiliter de ſequētibus : ꝙ ad hoc ꝙ valde multa proch dolor fiant et facta ſūt habētia malam ſpeciem turpis queſtus et in multis ſimoniacaꝫ ꝓuitateꝫ : ſicut et alia vicia regnare videm⁹ paſſim apud homīes et modo plus apud clericos · Intantum intrauit eccleſiaꝫ multitudo malorum et indignorum : vt boni licet ſint pauciſſim quodammodo neſciuntur : receſſit enim a clero omīs lex / omīs veritas / omnis verecūdia :

ita vt hec audeant q̄ etiã latrones et ſimiles horrerēt. Iſti tamē fidem inter ſe illeſā ſeruāt: pacem quā ſpōdēt tenent / promiſſa implent: illi vero nec federa nec fidē nec pacem venerantur: ſed quicquid libet licet. Propterea dicit lex antiqua non inſeq̄ris multitudinē ad faciendū mala. hec eſt enī argumētatio multorum. hoc igitur eſt licitum quia maior pars hominū aut maiores faciūt: quoniam oppoſitum ↄſequentis freq̄nter et quaſi ſemper ſtat cum antecedente;

¶ Quinta ſolutio

Per hoc reſpondent ad q̄ntā rōnem / addēdo q̄ apud bonos et ↄſciētioſos et eruditos q̄s nō excecauit malicia vel ſuperbie vel adulatōis vel auaricie talis ſimoniaca peſtis reprobata ē per pdicatōes et doctrinas / verbis et ſcriptis et nouiſſime per hoc ſacrum ↄciliū Cōſtanti ēſe iudiciali ſeueritate dānata fuit ī capite;

·vi· reſſio

Ad ſextam demum per pmiſſa patet reſpōſio aliqualis / addendo q̄ aliq̄ etſi nōdū potuerūt habere verum titulum in ſuis beneficiis et verum ordinem ſicut conſtat et hoc propter excuſationes aliquas probabiles apud aliquos tam prelatos q̄ ſubditos. ſubditos enim excuſare potuit ignorantia iuris et facti. In quibus verus Papa et ſupremus Chriſtus dominus ſuppleuit et ſupplet in talibus defectum prelatorum ſtante bona fide ſubditorum: velut tempore legis antique multi boni ſub malis pontificibus et regibus legem inuiolate ad complementum id eſt Chriſtum produxerunt. Non minus hodie fieret haud dubium vſq̄ conſūmationem ſeculi: et melius q̄ tunc iuxta ſponſionem domini. ego vobiſcū ſum vſq̄ ad conſūmationem ſeculi id eſt cum bonis;

. Septima reſponſio

Rurſus promotos per ſimoīacam hāc exactōem potuit fortaſſe excuſare reſpectus redēptōis proprie veratōnis. Dico fortaſſe. timēdū eſt enī maiorē ptē illū reſpectum non habuiſſe vt claret: ſed pauciſſimi ex ſpiritu ſācto vocati: queadmodū ī ſimili theologi dicūt q̄ ſi ſacerdos nollet baptiſare puerum poſitum ī articulo mortis niſi

pecunia preaccepta / nec apparet alius potens vel ſciens baptiſare. Propterea pater vel inunctionis parentes poſſunt dare pecuniã / non quidẽ intentione emendi baptiſmũ ſed redimẽdi vexationez ſuaz / ac puero prouidendi: nec per hoc dicendi ſunt conſentire peccato ſimonie huiuſmodi curati: ſicut in materia de vſuris poteſt aliquid accipi per vſuraz in caſibus ceteris quibus alteri nullo modo licet dare. vnde redemptio vexationis videtur habere locũ nõ quidem in adquirendo ius nouũ ad officiũ vel beneficiũ huiuſmodi ſpirituale preſertim apud conferentem: ſed videtur habere locũ dum tolli queritur impedimẽtũ quod opponitur ne quis iure ſuo vel re ſua pacifice potiatur vel vtatur: Sic fortaſſe excuſabiles eſſent ſubditi reſpectu curatorum vel prelatorum: dum compellũtur pecuniaz ante tradere quam res ſpirituales eis debite vti permittuntur aut eis cõferantur: ſicut in exemplo priori de baptiſmo paruulorum · de ſepulturis · de miniſtratione corporis Christi · de abſolutione ſacramẽtali · de collatione ordinũ minorum et ſimiliũ · nõ autem illorum eccleſias cathedraliũ aut collegiatarum intrantiũ nã hoc obſtat: quod ſũt pro futuro manutenentes cũ aliis hãc preuaricationẽ / ſi nõ animo tamen exteriori coexiſtentia: nec predicti leues eſſe debẽt nec affectate aut negligenter tranſire / allegãtes redemptõnez vexatõis: ſed oportet quod cetera ſint pia videlicet quod recta ſit intentio et quod fecerit omnem diligentiaz ad euitandnm ſpeciez mali;

¶ Prima conſideretio

Simoniaca labes ſicut de per ſe non eſt hereſis ſic nec aufert a Papa neceſſario poteſtatez ſuam vel eccleſiaſtice poteſtatis plenitudinem ideo nec executionem ¶ Prima pars ideo manifeſta eſt: quia ſtat aliquez eſſe ſimoniacum ex ſola deprauatione affectus per auariciaz / remanẽte iudicio recto intellectus ſic quod agere peccatum eſt / non autem eſt hereſis: quia fit ſine deprauatione intellectus per errorem in his que recta fides tradit · nihilominus preſuppoſitõne iuris vel operis ſimoniacus omnis haberi poteſt in fide ſuſpectus ·

Patet altera pars quoniã poſitiuis legibꝰ iuiſ non eſt
Papa ſubiectus vt taleſ ſũt. Qz aũt ſimoniacꝰ ſuſpen-
datur ab omni exercitõ tanq̃ excõmunicatꝰ ipſo facto /
Poſitiuũ eſt qd nõ ligat Papam: cũ par in parem nõ
habz imperiũ. Cum preterea ſit hoc mõ / ſolutis legibꝰ
intellige pure poſitiuis penalibꝰ ſz ſup̃ iuſ hoc mõ ſum-
ptũ. ſic intelligẽda eſt diſtinctio iuriſtaꝝ cũ dicũt aliqd
eſſe ſimoniacũ ꝙ ꝓhibitũ eſt: in illo caſu nõ poſſe Pa-
pam ꝯmittere ſimoniaz ſed quid diceť ad illud cõmune
dictũ ſanctoꝝ doctoꝝ patere legẽ quam ipſe tuleris?
nũquid ſequereť Papam ſingula acta ſimoniaca age-
re que alios fecerunt ſimoniacos? ipſũ nõ? q̃lis hec de-
mẽtia ſit videat quis velit. plane nulla eſt ſimonia niſi
ꝙ ꝓhibita diuino iure: vbi ſcilicet ꝯuenit ꝯtractuſ iſte
rerum ſpiritualium ꝓ re commẽſurabili nũmiſmate. do
ſi des: vel do vt des. Nihilominuſ apponitur aliquibuſ
contractibꝰ non de ſe ſimoniacis pena ſimonie: vbi ne-
ceſſarium eſt ꝙ hoc ideo dicitur ſimoniacũ quia lege ꝓ-
hibitum: ſicut aliquis punitur tanq̃ hereticuſ preſup-
poſitione iuris poſitiui vł operis q̇ veraciter eſt catholi-
cus et rectus chriſtianus. Simpliciter autẽ nihil fit de
nouo ſimoniacuz quod ante nõ fuit: niſi ꝑ modũ dictuz
ſcilicet ꝙ pena ſimonie adhibeatur. ideo diſtinctõ iuri-
ſtarum vana quia prohibita / occaſionẽ prebens ad fa-
ciendũ queq̃ enormia ipſis ſũmis pontificibꝰ et ceteriſ
prelatis;

Secũda conſideratio

Simoniaca labes in Papa cõferendo prelaturaz
vel beneficiũ nõ tollit neceſſario ius ad beneficiuz
nec poteſtatis eccleſiaſtice ſuſpẽdit executõz.
Hec cõſideratio ſequitur ex antecedente quoniaz poteſt
Papa velle taliter ꝓmotũ nõ ĩcurrere ſẽtẽtias iuriſ po-
ſitiui etiã vbi veraz ſimoniã ꝯmitteret / ꝯſẽtiendo ſimo-
niace ꝓmotioni ſue: q̃uis apud deũ nõ euaderet omnẽ
penã. patz aliũde ꝯſideratõ iuxta ea que dicta ſũt iuxta
ſextã obiectõz d ꝛ̃demptõe vexatõis: vł etiã vbi bona fi
deſ et ſemiplena ĩ ꝓmoto eſſz ipſũq̃ ſaluarz ꝛ̃mota omĩ

vexatione iniq̄ aut affectata aliīs dignioibꝰ p̄iudicās/ Nulla enī res abſq₃ circūſtantiaꝝ ſuaꝝ ꝯſideratione et obſuātijs enūcianda eſt: aliaſ multa falſa vera apparerēt et ecōtra In quibꝰ iuriſte nō modicū exhorbitant et multi dicti theologi et ſuperficiales affectōe ſeducti aut ignorantia et cetera;

¶ Tercia conſideratio

Simoniaca labes periculoſior eſt etſi non quo ad deum tamen quo ad forum eccleſiaſticū in pmotis p p̄latos inferiores q̄₃ p Papam · hoc perſpicuum eſt in conſideratione p̄cedenti attento q̄ omnis ſimoniacus ipſo iure excōmuīcatus eſt cū reliquis pēnis a quibus non abſoluitur p ordinarium quemadmodū de Papa tactum eſt;

¶ Quarta conſideratio

Simoniaca labes q̄₃uis poſſet excuſari vel non īueniri circa receptionē pecuniaꝝ vel eoꝝ que ſunt ī nūmiſmate mēſurabilia queādmōz ſūt obſeq̄a vel fauores vel obligatorie pmiſſiones circa ſpiritualiū adminiſtrationez in litteris teſtimonialibus conferendis et ſimilibus / nihilominus expedit in his vt obſeruetur quod apoſtolica iubet regula quātum fieri poteſt Ab omni ſpecie mala abſtinete vos · ¶ Poſſet de prima parte deductio fieri per plurima que circa diuerſos ordines et ſtatus circa religioſos conuentus et ſeculares eccleſias / circa prelatos et officiarios ſuos / circa curatos et eorū vicarios et ſubditos fiūt: ita q̄ plurima huiuſmodi per tales fiunt que rectam habere poſſunt intentionem licet modus faciendi ſcandaliſet · vt quia videtᵃ fieri pactio de temporalibus : vel negatio ſpiritualium ſeu dilatio : propter temporalia ſpiritualium collatio / exercitium vel freqn̄tatio ut in miſſis dicendis: vt in horis lucroſis nō alias frequentandis · Caueatur igitur hec multiplex mali ſpecies per boni ſpeciem appoſitam quantum fieri dabitur: quia non eſt noſtrum poſſe ſcādalis omnibus acceptis occurrere : ſolum caueatur affectata ignorantia vel paſſio ſeducens;

¶ Quinta conſideratio

SImoniaca labes commodosius euitari potest per rectificationem intentionis desiderando vel accipiendo temporalia non vt sunt precium spiritualium vel cupiditatis nutrimentum: sed itaque saluabitur illic non esse commutationem simoniacam vbi quum non concurrit hoc do si des: vel do vt des quin he dictiones conditionales et causales si propter et similes non notabunt causam principalem sed consecutiuam et minus principalem seu motiuam seu adminiculatiuam seu meritoriam: vt ibi Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem: que vtique retributio referebatur ad deum per prophetam sicut finis sub fine vbi autem vnum propter aliud sicut dicit Philosophus vtrunque ad vnum. verum tamen vt sepe est premissum hec et huiusmodi relatio debet stare cum veritate non ficta nec colorata: ne incidat in manum dei viuentis: quia nullum dolosum dimittit impunitum;

¶ Sexta consideratio

SImoniaca labes potest quo ad preterita suscipere prouisionem et medelam per hoc sacrum concilium propter serenationem conscientiarum et animarum salutem: taliter quod aboleantur edicto generali quelibet pene vel sententie iuris positiui contra simoniacos edite cum habilitatibus ad beneficia iam obtenta: dando licentiam insuper pro preterito vt quilibet possit eligere confessorem idoneum qui eum super scrupulis et dubiis in foro conscientie absoluat. videtur fortassis hec prouisio nimis lata vel laxa iuxta seueritatem ecclesiastice discipline: sed habeat respectus ad immensitatem misericordie dei ad humanam fraternitatem que mallet sepe saluti proprie quam beneficio vel statui renunciare et tolerabilis apparet ista prouisio. Aut si de necessitate puniendi sunt aliqui nimis notorie scandalosi nihilominus de salute communitatis atque plurimorum hec intelligenda sunt omnia salua debita restitutione. nam si quis simoniace beneficium obtinuit: et institutionem habentem titulum repulerit aut impediuerit: ac quacunque iniqua occasione viam repellendi

dederit. q̄s illū͂ rehabilitare aut abſoluere poteſt niſi re
ſtitutōẓ fecerit. iuxta illud. peccatū͂ non dimittitᷣ niſi ab
latū͂ reſtituatᷣ et ꝑ ꝯſeqn̄s min⁹ pt̄ ſecū͂ diſpēſari cū͂ oīs
diſpēſatio iuſtaẓ et legitiaẓ debet habere cauſā. alias co
rā deo nō excuſat licet plerūq; apud hoīeſ; ¶ .vi͞j. ꝯſi-
Simoniaca labes poterit ꝓ futuro ꝑſer- deratio
uatōeẓ habere. cogitetᷣ ꝑ hoc sacꝝ ꝯciliū͂ ne paſ-
ſim et licēter vt hacten⁹ ītroeat cōſuetudo leges
datas vel iā īſtitutas / renouādo mutādo vel iterp̄tando
circa collatōeẓ oīm ſpiritualiū͂. tā a capite q̄ȝ a mēbris.
cū͂ moderamie q̄ nec fiat ſtrictiōr ꝓhibitio tēporaliū͂ q̄ȝ
oportȝ ī capite vel ī mēbro ſicut factū͂ eſſe pluries exiſti-
māt ī q̄buſdā. nec rurſus ꝑmittatᷣ talis laxatō q̄ vel ve-
rā ſimoniā vel ſcādaloſā ſimonię ſpeciē introducat. hec
aūt ꝑticulaiter ꝯmiſſa ſūt. ¶ Ceterū͂ generale ꝯciliū͂ ī q̄ po
teſtate poſſet leges huiuſmoī ꝑſcribere. ꝑſ̄ti ſūmo Pō-
tifici ſine leſione pleitudinis ſuę poteſtatis. Utilis eſt
petitio. de q̄ ſi ānueit de⁹ alias et alibi videbitᷣ ꝯcordādo
pleitudinē poteſtatis papalis cū͂ ipſa plenitudie pote
ſtatis ſacri ꝯciliȷ̄. ¶ Ad rōnaleẓ ꝯtra ſimoīacā et ſimo-
macoſ reformatōẓ offerūt ſeq̄ntes ꝓpoſitōs. q̄ꝝ declara
tō tam ſcriptis iā ęditis. q̄ȝ viua voce poterit apparere.

¶ Prima ꝓpoſitio;

Finis pn̄cipaliter itētuſ recipiēdi tēꝑalia ꝓ mini
ſtratōe ſp̄ualiū͂ reddit hoīeẓ ꝓpie ſimoīacū͂ ī foro
ꝯſciēcię et quo ad deū͂. et ſi hāc itentōẓ aꝑtiſ ad ex
tra mr̄at indiciȷ̄s cēſēd⁹ eſt in ęccleſiaſtico foro ſimoīac⁹
vel de ſimonia vehementer ſuſpectus; .ij. ꝓpō

Finis principaliter intentus accipiendi tempora
lia ꝓ ad miniſtratione ſpiritualium tanq̄ȝ ibi ſit
adequatio vera ꝑciȷ̄ ad ꝑciū͂ ſicut eſt ī ꝯmutatōe
tēporaliū͂ adiuicē / reddit hoīeẓ ꝓpie ſimoīacū͂; .iij. ꝓpō

Finis pn̄cipalit̄ itēt⁹ vt pri⁹ reddit hoīeẓ
hereticū͂ ſi faciat hoc ex depꝛauato itellect⁹ iudicio.
q̄li tale aliq̄d poſſit de facto aut debeat de iure fieri
et hoc ſi ꝑtinacia non comitetᷣ; ¶ Quarta ꝓpoſitio

O Bligatus miniſtrare ſpiritualia ſicut ſūt ſacra-
mēta et beneficia eccleſiaſtica pt rōnabiliter ꝛ li-
cite habere reſpectū ad temporale commodum
mercedē et premiū: q̄ſuis ſicut ad min⁹ principale et ſe-
cūdariū/ remota ſolicitudine aut occaſione doloſa: aut
ſimilis cōditionis male ſpeciei; ¶ Quinta ꝓpō

O Bligatus miniſtrare ſpūalia et miniſtrans ea/
habꝫ verū iuſ et poteſtatē recipiendi temporalia:
abſq̄ hoc q̄ mēdicꝫ ea vl' ſolicitet īuerecunde: et
ſb hac ītētione licꝫ min⁹ principali pt vl' potuit obliga-
re ſe ad miniſtrādū ſpūalia: et ꝓ mercede ꝛ ſtipendio ac
cibo et ſua ſuſtentatōne recipere tp̄alia: ſic exemplificari
poſſit in omni ſtatu eccleſiaſticorū tā ſecularium q̄ reli-
gioſorꝫ/ a maioribꝫ ad infimos/ remotis omni dolo et
fraude/ ſiniſtraq̄ intentione; ¶ Sexta ꝓpō

O Bligatus miniſtrare ſpūalia et miniſtrās ea ſb
ſpe vl' expectatione vl' intentōe q̄ recipiat tem-
poralia ꝓ ſuſtentatione miſterij et mercede vl' ci
bo operarij non ideo cōuincit᷑ ſimoniacuſ. Sicut nec ille
qui dat temporalia ſb ſpe recipiendi ſpūalia immo ſta-
ret q̄ peccarꝫ nō tradēdo ea ſic in caſu miniſtrator pecca-
re poſſꝫ obijciēdo vl' reꝓbādo tn̄a dona vel poti⁹ merce-
dē et ſtipēdia/ ſuatis tn̄ cōditōibꝫ et limitatōibꝫ ſ̄ dictis

E Eccleſiaſticuſ miniſtrans ex debito vij ꝓpō;
ſue prelationis vel officij baptiſma/ cōfirmatōꝫ/
euchariſtiam/ cōfeſſiones/ ordineſ/ extremā vn-
ctōꝫ et ſepulturam et ita de reliq̄s ſpūalibꝫ: nō ideo cōui-
cit᷑ ſimoniacus ſi an̄ vl' poſt miniſtrationeꝫ r̄cipiat tp̄a-
lia ab illiſ q̄bꝫ miniſtrat ſpūalia ſcꝫ ſpōte ſibi data non
extorta per pactum vel alias; ¶ Octaua ꝓpō;

E Eccleſiaſtic⁹ officiās ex debito beneficij ſui ſicut
freq̄n̄tādo horas canoīcas aut exeq̄as mortuoꝝ
nō ideo cōuicit᷑ ſimoīac⁹ ſi r̄cipiat aut r̄cipe intē-
dit diſtributōnes tp̄aleſ aſſignatas illꝭ q̄ talibꝫ aſſiſtūt
officijs: etiam dūꝫ aliq̄n̄do ſub hac intentione mercediſ
vadit ad aliquod officiū eccleſiaſticuꝫ aliter pro nūc nō

Exempli gratia · ſi cuilibꝫ etiā religioſo q̇ ītereſſet mag-
ne miſſe ī eccleſia Cōſtātieſi q̊tidie tribueret᷑ vnꝰ flore-
nꝰ ꝯſtat ꝙ mlti ītereſſent q̇ mō nō īterſūt nec alias īter
eſſent nec ideo ſimoniaci eſſent iudicādi ꝑuatis ꝯditōibꝰ
Eccleſiaſticus ꝑlatꝰ aut ¶ ix ꝓpō ¶ ſepe dictis ;
alíꝰ ꝯferens beneficia eccleſiaſtica nō ideo ꝯuinca-
tur ſimoniacꝰ ſi recipiat a bn̄ficiatis aliqua tem-
poralia ſub ꝯditioībꝰ dictis ; ¶ Decima ꝓpoſitio
Xtirpatio ſimoniace ꝓuitatis non ita debet ꝓcu-
rari ꝙ ducant᷑ homīes in maiora peīcula et ſcan
dala ꝑ nimiā ſimonie reſtrictōnē3 : vbi nō eſt vel
nō pt̄ eſſe ſimoniacus ſi habeat᷑ intentōis vera directō :
nec ita ꝙ eccleſiaſtica vel eccleſiaſticorum dotatio debita
iure diuino euacuetur vel fraudet᷑ ſb̄ hoc reformationis
ꝑtextu velut demonio meridiano ; ¶ Vndecia ꝓpō
Xtirpatō ſimonie primo facienda eſt ī cordibus
hoīm / oſtēdendo q̈liter mercede vel intētōe ſimoī-
aca ꝓuitas ꝯmittit᷑ : et q̈lis debeat haberi cordis
intentio dū in miniſtratione ſpiritualiū fit temporaliū
receptio ; ¶ Duodecima propoſitio
Xtirpatio ſimonie ab eccleſia ſācta dei in capite
et ī mēbris ſalubrius facienda eſt / inducendo ho
mīes ad timorē dei et cuſtodiam mādatoꝝ ſuoꝝ
ſm legē euāgelicā : q̄ꝫ ꝑ ſolā iuriū penaliū ꝯſtitutionē :
q̊ꝝ multiplicatio forſitā magis eſſet reſtrīgēda q̄ꝫ augē-
da : multi enī reputāt vl̓ puniūt ſimoīaca q̄ ſimonie ra-
tōnē3 ꝓprie nō includūt : et ita faciūt viā domī artā ma-
gis q̄ꝫ oportet : ſicut mlti theologi et deuotarij habētes
ꝯſcientias nimis ſtrictas ꝑter ratōꝫ ¶ Tredecima ꝓpō
Nter oīs mōs iā dictos melior eſſꝫ vt tm̄ digni
ad eccleſiaſtica bn̄ficia ꝓmouerēt᷑ electi ex mltis ī
moribꝰ et ſciētia et ſuffitiēti etate vt ꝑ āti̇q patꝝ
decreta ē ſtatutū · illi enī habētes deū ꝑ oculꝭ nō ſe ſūmit
terēt ꝑicul̓ ſimonie ſic nec mō tl̓es faciūt : et quū oīs q̄ſi
eccleſie ſūt macl̓ate iniq̇s ſtatutis et ꝯſuetudibꝰ ſimōia
cis aut ſpē3 ſimonie ꝑtēdentibus cōſtat mō q̈ſi nullum

timoratū in eis inueniri: ſʒ replent᷑ ſcurrilibꝫ īdoctis et deteſtabilibꝫ pſonis/ legeʒ dei et illā venerantibꝫ animo deſpiciētibꝫ: immo pſequētibꝫ et repellentibꝫ: et niſi fiet purgatō taliū ab eccleſia nō erit ſpes rformationiſ vnq̄ʒ: vt eſt videre in egritudine: vbi niſi morbꝫ expellatur nō erit ſpes ſanitatis eius;

Ponitur ad declarationeʒ premiſſoꝝ ꝓ nūc alias poſita hec vnica diſtinctio. ¶ Reſoluendo materiam ꝺ̄ ſimonia poſſumꝰ inuenire diſtinctionē quadrupliceʒ de intuitu vel reſpectu commodi tēporalis ꝓ ſpirituali ¶ Poteſt enim intuitus ad temporale cōmodū primo tāq̄ʒ ad preciū rei ſpūaliſ q̄ſi ſit adequatio valoriſ vnꝰ rei ad alteram ſicut eſt in emptione et venditione ciuilibus. ¶ Secūdo pt̄ ferri ītuitus ad ꝯmodū temporale tanq̄ʒ ad motiuū principale dādi ſpūalia vel ad finē vltimū in quo ꝯſiſtit intuitꝰ ſpūale ꝯferētis. Tercio pt̄ ferri intuitus ꝯmodi tp̄aliſ ad motiuū minꝰ principale vel ad fineʒ ſb̄ordinatum ſb̄ vltimo fine. Quarto pt̄ ferri intuitus commodi temporalis tāq̄ʒ ad rem debitaʒ iure diuino ꝓ ſuſtētatione illiꝰ q̄ ſpiritualia ſūminiſtrat iuxta doctrinaʒ Chriſti ⁊ Apoſtoli. Qꝛ dignus eſt operarius mercede ſua. ¶ Tūc ad ꝓpoſitum dicimus ꝓ reſpōſione ſuccincta et ſolita q̄ꝛ pmꝰ intuitus et ſecūdꝰ ſūt vere ſimoniaci de iure diuino et humano. Et ſi occurrat error intellectuſ: q̄ꝛ ſcilicʒ talia poſſint fieri ſic̄ in primo dicit᷑: vel q̄ꝛ licite fiant ſic̄ ponit᷑ in vtroq̄ʒ mō/ tūc īcurrit᷑ hereſis ꝓprie dicta: et habēdi ſūt tales ſimoniaci veri heretici: et ꝓprie dicti ſi ſunt ptinaces ¶ Dicimus conſequenter q̄ꝛ ſi feratur ītuituſ tercio vel quarto modis ille poteſt eſſe licitus cum ſuis moderationibꝫ vt in propoſitionibus et conſiderationibus dictum eſt immo laudabilis et meritorius ac debituſ: hoc tamē attento q̄ꝛ illud obſuet᷑ Apoſtoli. abſtinete vos ab omni ſpecie mali. Hoc eſt adminiſtratio ſpiritualium facta ſub altero tali intuitu/non apparet fieri ex modo ſuo ſed ex intuitu primo vel ſecūdo: vt ſi nō exercēt᷑ ſpūalia:

ſi nō pmo dent᷑ temporalia/ aut ſi nō turpiter exigant᷑
et cū ſcādalo et auaricię nota/ in qbꝫ caſibꝫ poſſunt ha-
beri ſuſpecti de ſimoniaca ꝑuitate ſic agētes/ et hoc pręs-
ſuppoſitione iuris ꝟ facti/ et poſſunt in hoc caſu ipſi tāq̄ꝫ
tales iudicātes euocari; ·xi· ꝯſideratō;

Addamuſ ꝓ altera cōſideratione ꝙ periculoſū eſt
et ſtultū et ſimoniaca ꝑuitate vehementer ſuſpe-
ctum tā in dātibꝫ q̄ꝫ in recipiētibꝫ/ coartare et li-
mitare ſuas orationes vt ſuffragia ad illā vel ad illā dū-
taxat pſonā/ dū dat᷑ aliqđ emolumētū temporale· Aut
ſic dicendo vel intendendo huiuſmodi miſſę ſuffragiū vt
hęc orō vꝉ ſimile aliud valeat ſolū th̄ iſtud plane licituꝫ
non eſt nec pꝫ fieri nec debet· Quoniā vere annūciauit q̇
dixit pticeps ego ſū oīm timentiū et cuſtodiētiū mādā-
ta tua dn̄e· Inſup adiȷcimus ꝯſideratōi nr̄ę ꝙ pericu-
loſū et ſtultū eſt homī ſemetipſū ad ſuffragia aliȷs ferē-
da obligare/ et recipe temporalia ꝓ ſe vltra ſuſtentatōꝫ
honeſtā ſui ſtatuſ ꝓut ſapienſ iudicabit· Itaq̄ꝫ ſicͨ op9
ſatiſfactoriū nō valet tantū ꝓ multis ſicͨ ꝓ vno vel pro-
paucis/ ſic nō pꝫ talis ęque ſatiſfacere ꝓ deletione rea-
tus plurimoꝝ queādmōꝫ deleret reatū ꝓpriū ꝟ paucoꝝ·
hinc eſt ꝙ non abſoluitur dicendo miſſaꝫ vnam dum ſe
ad plures vꝉ ꝓ pluribꝫ obligauit/ niſi forte talis inter-
ceſſerit obligatō q̄ diſcretōm et bonę fidei dicētiſ ꝯmiſſa
ſit iuxta neceſſitatiſ aut pię vtiltatis q̄litatē/ attento ꝙ
obligat9 ad duas miſſas mō prędicto pꝫ p alia ſuffra-
gia facere compēſatōꝫ ꝓ ſe et ſuis/ ita tn̄ ꝙ bona fideſ ſē-
per aſſit· Et ē bona fideſ ſm Tulliū vnū agere et nō fin-
gere aliud Vel forte melius diceret᷑ bona fide aliquē qđ
agere/ dū facit illud qđ ſibi recte vellet fieri/ aut ꝙ alius
ꝓ quo fit deberet recte ſibi fieri velle· Sic cōmēdātis ſic
ligātiſ intentō ꝑuāda eſt/ fiat tn̄ etiaꝫ hoc vtiliter ſupi-
oris prudētioris q̄ꝫ conſilio vel conſenſu;

Deo gratias Amen;

...o suo ep̄o d. dei gr̄a dux
... dilc̄e obsequium et c̄
... p̄ncip. A. dilca sacros. ul
... Archiep̄o cu[m] orōibus
... tu futuru[m] ad oia[m] volu[n]
... capit suo ul ep̄o suo sit
... ... semp augustus

[illegible]

F...

Arc... de[illegible]

modo[illegible] ...

Primo q[illegible] videat ...

q[illegible] sit grecos de... q[illegible] viii dici[illegible] ...

l[illegible] ... ce[illegible] ... colore[illegible] ...

[illegible]

salute et ap[osto]licam b[e]n[e]d[i]c[tionem] [illegible] ep[iscop]o s[an]c[t]issimo
et reuerendissimo d[omi]no [illegible] patri et [illegible] ro
mana eccl[esi]e [illegible] [illegible] obbe
dien[ti]a [illegible] archiep[iscop]e [illegible] que
[illegible] suus suffraganeus [illegible] d[omi]no de Amico
suo ven[er]abili archiep[iscop]o [illegible] loco [illegible] gra
[illegible] eccl[esi]e [illegible] orones [illegible]
[illegible] suffraganeo [illegible]
[illegible]

Gerson Joan

Jeronymus

Augustinus